

Διαχείριση προβλημάτων συμπεριφοράς στην τάξη

Ο στόχος του προτεινόμενου επιστημονικού-επιμορφωτικού-υποστηρικτικού υλικού είναι να εμπλουτίσει και να ενισχύσει τον/ην εκπαιδευτικό με εφόδια που θα συμβάλλουν στην καλύτερη αντιμετώπιση των προβλημάτων της συμπεριφοράς στη σχολική τάξη. Στη διαδικασία αξιοποίησης κάθε υποστηρικτικού υλικού θα πρέπει να δίνεται ιδιαίτερη σημασία και να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη το ευρύτερο πλαίσιο, τα χαρακτηριστικά του και η δυναμική του μέσα στο οποίο θα επιχειρήσουμε την όποια παρέμβαση.

1. «Ταχύρρυθμα επιμορφωτικά προγράμματα στη Διαχείριση προβλημάτων σχολικής τάξης»

Συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Κ.Τ. 75%) και το Ελληνικό Δημόσιο (25%)

Φορέας Υλοποίησης: ΥΠΕΠΘ – ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ

Υπεύθυνος: Δημήτριος Γ. Βλάχος, Πρόεδρος του Π.Ι.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ

Υπεύθυνη της Πράξης:

Ευανθία Μακρή – Μπότσαρη, Αντιπρόεδρος του Π.Ι.

Αναπληρωτής Υπεύθυνος της Πράξης

Αδάμ Κ. Αγγελής, Πάρεδρος Πληροφορικής του Π.Ι.

Οι στόχοι του προγράμματος διαμορφώθηκαν έτσι ώστε οι εκπαιδευτικοί:

- Να μπορούν να εντοπίζουν τα προβλήματα που εμποδίζουν την ομαλή λειτουργία της τάξης.
- Να είναι σε θέση να αναγνωρίζουν τις αιτίες και τους τρόπους εκδήλωσης μαθησιακών δυσκολιών και των προβλημάτων συμπεριφοράς στο σχολείο.
- Να αντιμετωπίζουν θέματα ειδικών προβλημάτων διαχείρισης της σχολικής τάξης πέρα από το επίπεδο της πρόληψης και της διάγνωσης.
- Να διαχειρίζονται θέματα διαπολιτισμικής αγωγής και κοινωνικοοικονομικών ανισοτήτων στο πλαίσιο της τάξης.
- Να εξασφαλίζουν τη μαθητική συμμετοχή στη διαδικασία της αξιολόγησης και της αντιμετώπισης των προβλημάτων, τα οποία εκδηλώνονται στο σχολικό πλαίσιο. Κατά την επιμορφωτική διαδικασία, συμμετείχε ένας σημαντικός αριθμός εξειδικευμένων Επιμορφωτών, με ιδιαίτερα ενδιαφέρουσες εισηγήσεις, προτάσεις και παρεμβάσεις, που ήταν αδύνατον να περιληφθούν σε ένα μόνο τόμο. Η τελική επιλογή των άρθρων έγινε σύμφωνα με τις επιμορφωτικές ανάγκες των εκπαιδευτικών, οι οποίοι είχαν εκφράσει την επιθυμία τους για υποστήριξη σε συγκεκριμένους τομείς, στους οποίους δώσαμε προτεραιότητα.

Οι δύο τόμοι είναι τα αρχεία: tomos A.pdf και tomos B.pdf .

Ιστότοπος: <http://www.pi-schools.gr/programs/sxoltaxi/>

**2. Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών-Ινστιτούτο Κοινωνικής Πολιτικής
Πρόληψη κακοποίησης και παραμέλησης των παιδιών: καλές πρακτικές
Διονύσης Μπαλούρδος, Έμμου Φρονίμου, Αθήνα, Απρίλιος 2011**

Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω θεματικές ενότητες:

- Κακοποίηση – Παραμέληση – Βία κατά των παιδιών
- Έννοια και περιεχόμενο
- Το φαινόμενο της κακοποίησης – παραμέλησης , Γενικά, Διεθνώς, στην Ελλάδα
- Σωματική Τιμωρία
- Συνέπειες κακοποίησης-παραμέλησης
- Πρόληψη, Θεσμικό Πλαίσιο, Η Διεθνής Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού
- Ο Νόμος 3500/2006, Ο Συνήγορος του Παιδιού, Παιδική προστασία.
- Πολιτικές για τη στήριξη οικογενειών που απειλούνται με φτώχεια και κοινωνικό αποκλεισμό
- Καλές πρακτικές για τη καταπολέμηση της παιδικής φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού

Το αρχείο έχει τίτλο: EKKE Kales Praktikes.pdf

3. Κατάλογος ελέγχου για την ανίχνευση προβλημάτων συμπεριφοράς στην προσχολική ηλικία (Μανωλίτης, Γ. & Τάφα Ευφ.), Ψυχολογία, 2005, 12(2), 153-178.

Περίληψη

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν κ κατασκευή ενός καταλόγου ελέγχου για την ανίχνευση προβλημάτων συμπεριφοράς σε παιδιά προσχολικής ηλικίας. Η ανάλυση έδειξε ότι ότι συγκροτείται από τέσσερις παράγοντες: Διασπαστική συμπεριφορά, απομόνωση/ανωριμότητα, άγχος/ανασφάλεια. Ψυχοσωματικά προβλήματα. Η συχνότητα με την οποία εμφανίζονται τα προβλήματα συμπεριφοράς δεν επηρεάστηκε από την ηλικία των παιδιών, ενώ το είδος των προβλημάτων συμπεριφοράς επηρεάστηκε από το φύλο των παιδιών. Τα αγόρια φαίνεται να εκδηλώνουν συχνότερα προβλήματα εξωτερίκευσης απ' ό,τι τα κορίτσια.

Το αρχείο έχει τίτλο: manolitsis,tafa TOMOS.12 TEYXOS.1.pdf

4. ΟΕΠΕΚ, ΑΠΟΚΛΙΝΟΥΣΕΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΕΣ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΡΙΣΕΩΝ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 2008.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ - ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ

1. Εισαγωγή

1.1. Προβλήματα συμπεριφοράς στα σχολεία

1.1.1. Προσδιορισμός και περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης: της αποκλίνουσας συμπεριφοράς και των κρίσεων στα σχολεία.

1.2. Εννοιολογική προσέγγιση της αποκλίνουσας συμπεριφοράς και των κρίσεων

1.2.1. Διάκριση μεταξύ του «φυσιολογικού» και της «απόκλισης»

1.2.2. Ορισμοί των προβλημάτων συμπεριφοράς

1.2.3. Ορισμός της αποκλίνουσας - παραβατικής συμπεριφοράς μέσα από την κοινωνιολογική προσέγγιση

1.2.4. Τύποι της αποκλίνουσας συμπεριφοράς και περιγραφή των αποκλινουσών συμπεριφορών των παιδιών – Κλινική ταξινόμηση

1.3. Τύποι αποκλίνουσας συμπεριφοράς στο σχολείο

1.4. Σύγχρονα ή πρόσφατα ερευνητικά δεδομένα από μελέτες για την αποκλίνουσα συμπεριφορά των ανηλίκων στην Ελλάδα

2. Πρακτικές αντιμετώπισης της αποκλίνουσας συμπεριφοράς στα σχολεία

2.1. Σημαντικές επισημάνεις για την ηλικία παρέμβασης

2.1.1. Πρακτικές αντιμετώπισης στο πλαίσιο του σχολείου

2.1.2. Ψυχοπαιδαγωγικές προσεγγίσεις: θεωρητικά μοντέλα

3. Διερεύνηση και ανάλυση της ευρωπαϊκής εμπειρίας

3.1. Ευρωπαϊκές πρακτικές και εκπαιδευτικές προτάσεις για την αντιμετώπιση των προβλημάτων αποκλίνουσας συμπεριφοράς των μαθητών.

3.2. Ευρωπαϊκές πρακτικές για την αντιμετώπιση του «εκφοβισμού – θυματοποίησης» (bullying) στα σχολεία.

3.2.1. Μέτρα και προγράμματα στην Ευρώπη για την αντιμετώπιση του εκφοβισμού-θυματοποίησης.

3.3. Μέτρα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την αντιμετώπιση της αποκλίνουσας συμπεριφοράς

B. ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. Σύστημα επικοινωνίας και συντονισμού του έργου

2. Εκτίμηση της σύγχρονης εκπαιδευτικής πραγματικότητας

3. Περιβάλλον του έργου

Ερευνητικό Πρόγραμμα Ο.Ε.Π.ΕΚ: Αποκλίνουσες συμπεριφορές - διαχείριση κρίσεων στο σχολείο

Γ. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

1. Προετοιμασία-εκπόνηση έρευνας (πρώτη φάση)

2. Αξιολόγηση δεδομένων (δεύτερη φάση)

Θεματική ενότητα 1. Δημογραφικά στοιχεία

Θεματική ενότητα 2. Τύποι αποκλίνουσας συμπεριφοράς μαθητών

Θεματική ενότητα 3. Αντίληψη του ρόλου του εκπαιδευτικού

Θεματική ενότητα 4. Μέθοδοι, στρατηγικές και τεχνικές βελτίωσης ή ελέγχου της αποκλίνουσας συμπεριφοράς

Θεματική ενότητα 5. Επαγγελματική εκπαίδευση και επαγγελματική ετοιμότητα - Αυτοεκτίμηση των εκπαιδευτικών

3. Ποσοτική Ανάλυση των δεδομένων (τρίτη φάση)

4. Εξαγωγή συμπερασμάτων (τέταρτη φάση)

Δ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ε. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το Ερωτηματολόγιο

Η Ομάδα Έργου

Το αρχείο έχει τίτλο: ΟΕΠΕΚ.pdf

5. Μαυροσκούφης, Δ. (2007). Στρατηγικές για τη διαχείριση συγκρουσιακών καταστάσεων και προβληματικών συμπεριφορών στη σχολική τάξη.

Η σχολική τάξη δεν αποτελεί μια απλή συνάθροιση ατόμων, αλλά ένα κοινωνικό σύστημα με ιδιαίτερη διάρθρωση, μια ομάδα που εμφανίζει σταθερά χαρακτηριστικά, όμοια με άλλες τάξεις, συγχρόνως όμως και αρκετές ιδιαιτερότητες. Η ομάδα αυτή παρουσιάζει μια «τυπική δομή», γιατί η ομαδοποίηση των μαθητών γίνεται με βάση εξωτερικούς παράγοντες, που είναι όμως και «λειτουργική», με την έννοια ότι τα μέλη της έχουν μεταξύ τους σχέσεις επικοινωνίας, καθώς οι μαθητές που συμμετέχουν σ' αυτή μοιράζονται ορισμένες λειτουργίες ή «ρόλους» και αποκτούν την αίσθηση μιας ιδιαίτερης ταυτότητας.

Ο ρόλος των μελών της ομάδας καθορίζεται με βάση νόρμες, που προσδιορίζουν και τη διαδικασία της αλληλεπίδρασης. Στις περιπτώσεις που η σχολική δομή είναι αυταρχική, δηλαδή οι νόρμες είναι προκαθορισμένες και επιβάλλονται «εκ των άνω», το δίκτυο της επικοινωνίας οργανώνεται με βάση το σχήμα της πυραμίδας. Αντίθετα, όπου η δομή είναι δημοκρατική, το οργανωτικό σχήμα είναι αυτό του κύκλου. Ωστόσο, στο εσωτερικό της ομάδας διαμορφώνονται και αυθόρμητες ή ανεπίσημες ομαδοποιήσεις, συνιστώντας έτσι την «άτυπη δομή» της τάξης, η οποία επηρεάζει περισσότερο ή λιγότερο τις επαφές και τους ρόλους μεταξύ των μελών της τάξης. Αν τα κριτήρια για τη διαμόρφωση των υποομάδων στο εσωτερικό της «τυπικής δομής» είναι απλώς η αμοιβαία συμπάθεια μεταξύ των μελών τους, το δίκτυο επικοινωνίας της τάξης δεν επηρεάζεται σοβαρά. Οι «κλίκες», όμως, μπορεί να συγκροτούνται με βάση την έλλειψη ικανοποίησης ή τη δυσαρέσκεια, οπότε δημιουργούνται συστήματα αντίθετων δυνάμεων με αντίρροπους ρόλους, σκοπούς και προοπτικές. Η τάξη, λοιπόν, αποβλέπει στη συνοχή, ενώ οι κλίκες στη διάσπαση και τη διάλυση, γι' αυτό και δημιουργούνται σοβαρά προβλήματα στην ενδοταξική επικοινωνία.

Καθίσταται, έτσι, επιτακτική η ανάγκη για τον εκπαιδευτικό να γνωρίζει «εκ των έσω» τις σχέσεις μεταξύ των μελών της τάξης, κάτι που μπορεί να επιτευχθεί με τη χρήση του κοινωνιομετρικού τεστ. Με τον τρόπο αυτό μπορεί να αποκαλυφθούν και να ενισχυθούν οι κοινωνικά αδύναμοι ή απομονωμένοι μαθητές ή οι ιδιαίτερα

δημοφιλείς και κοινωνικά ισχυροί, που ασκούν σημαντική επιρροή πάνω στους άλλους. Από την άποψη αυτή θεωρείται σκόπιμο να μετατρέπει ο εκπαιδευτικός την τάξη από «τυπική δομή» σε «άτυπη», με την έννοια ότι οι μαθητές συμμετέχουν στη διαμόρφωση των κανόνων, των καθηκόντων, των επιδιώξεων κλπ.

Το αρχείο έχει τίτλο: Στρατηγικές για τη διαχείριση συγκρουσιακών καταστάσεων και προβληματικών συμπεριφορών στη σχολική τάξη.pdf

6. Προβλήματα συμπεριφοράς στην τάξη και παρέμβαση του δασκάλου Ευρώπη Πουρσανίδου, Σχολική σύμβουλος στην Π.Ε. Ξάνθης

Περίληψη

Τα προβλήματα συμπεριφοράς των μαθητών που αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτικοί στην τάξη είναι πολλά και διαφορετικής μορφής και έντασης. Η πρόληψη, η αντιμετώπιση και η επίλυση των προβλημάτων αυτών εντάσσεται στο πλαίσιο του έργου τους. Το έργο αυτό είναι δύσκολο και έχει αυξημένες απαιτήσεις, οι οποίες έχουν ποικίλες μορφές και συνδέονται με τη σχολική τάξη και το άμεσο κοινωνικό περιβάλλον της. Το παρόν άρθρο καταγράφει τα προβλήματα συμπεριφοράς στην τάξη, εξετάζει τις αιτίες τους, τις στάσεις των εκπαιδευτικών απέναντι στους μαθητές με προβλήματα συμπεριφοράς και τέλος διατυπώνει προτάσεις για την αντιμετώπισή τους. Ειδικότερα, παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά των παιδιών με προβλήματα συμπεριφοράς και ο τρόπος που αυτά τα παιδιά λειτουργούν μέσα στην τάξη. Τέλος, γίνεται αναφορά στις βασικές αρχές της διαχείρισης της σχολικής τάξης και προτείνονται τρόποι διαχείρισης των προβλημάτων.

Το αρχείο έχει τίτλο: Poursanidou.pdf

7. «ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΟΙ-ΣΧΟΛΙΚΟΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ ΚΑΙ Η ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΟΥΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ: το παράδειγμα μιας ημιαστικής περιοχής της Κρήτης». ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΗ ΔΙΑΤΡΙΒΗ της ΜΑΡΙΑΣ ΣΜΥΡΝΑΚΗ ΥΠΟΤΡΟΦΟΥ Ι.Κ.Υ.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας μελέτης ήταν η διερεύνηση οικογενειακών και σχολικών παραγόντων που σχετίζονται με τα προβλήματα συμπεριφοράς μαθητών δημοτικού σχολείου και των πρακτικών διαχείρισής τους στο πλαίσιο της οικογένειας και του σχολείου στην ημιαστική περιοχή του Γαζίου, του Νομού Ηρακλείου Κρήτης. Ειδικότερα, επρόκειτο για μια μελέτη περίπτωσης που βασίστηκε στη συλλογή εμπειρικών και ποιοτικών δεδομένων. Στο εμπειρικό της μέρος, πραγματοποιήθηκε συγκριτική έρευνα ανάμεσα σε 55 μαθητές με προβλήματα συμπεριφοράς

(ερευνητική ομάδα) και σε 55 μαθητές χωρίς προβλήματα συμπεριφοράς (ομάδα ελέγχου), που ανήκαν στις τρεις τελευταίες τάξεις του δημοτικού σχολείου, με τη χορήγηση 7 συνολικά ερωτηματολογίων.....

Σύμφωνα με τα βασικότερα ευρήματα του εμπειρικού μέρους: 1) η αυτοαντίληψη του μαθητή διαδραματίζει τον πιο σημαντικό ρόλο στην πρόβλεψη των προβλημάτων συμπεριφοράς στο συγκεκριμένο πληθυσμό μαθητών, συγκρινόμενη τους άλλους παράγοντες ψυχοκοινωνικής του ανάπτυξης (κοινωνική, συναισθηματική και σχολική επάρκεια), 2) η εχθρότητα/επιθετικότητα του πατέρα και της μητέρας προβλέπουν σε σημαντικό βαθμό την παρουσία προβλημάτων συμπεριφοράς στον πληθυσμό αυτό, 3) η στάση αποδοχής/απόρριψης των δύο γονιών συνάδει μεταξύ τους, με τη στάση του πατέρα να επηρεάζει τη στάση της μητέρας στις ήπιες μορφές απόρριψης και τη στάση της μητέρας να επηρεάζει τη στάση του πατέρα στις πιο έντονες μορφές απόρριψης, ενώ η αντίστοιχη στάση του δασκάλου επηρεάζεται από τη στάση του πατέρα, 4) η ζεστασιά/στοργή της μητέρας διαδραματίζει τον πιο σημαντικό ρόλο στην πρόβλεψη των προβλημάτων συμπεριφοράς και της σχολικής επάρκειας των μαθητών αυτών, συγκρινόμενη με τις άλλες διαστάσεις μητρικής και πατρικής αποδοχής/απόρριψης, ενώ τόσο η συνοχή, όσο και η σύγκρουση της οικογένειας προβλέπουν με τον ίδιο τρόπο την υγιή/ικανή οικογενειακή λειτουργία και 5) η αδιαφοροποίητη απόρριψη του δασκάλου προβλέπει στο μεγαλύτερο βαθμό την παρουσία προβλημάτων συμπεριφοράς στο συγκεκριμένο πληθυσμό μελέτης συγκριτικά με τις άλλες διαστάσεις αποδοχής/απόρριψης του δασκάλου, ενώ τόσο η συνεκτικότητα, όσο και η διενεκτικότητα της τάξης προβλέπουν με τον ίδιο τρόπο την ικανοποίηση από τη λειτουργία της τάξης.

Το αρχείο έχει τίτλο: Smyrnaki phd.pdf

8. Αικατερίνη Γαλιώτου, Ελένη Ανδρέου

Διαχείριση συμπεριφοράς μαθητών με συναισθηματικές και συμπεριφορικές δυσκολίες

Περίληψη

Η διαχείριση συμπεριφοράς μαθητών με συναισθηματικές και συμπεριφορικές δυσκολίες αποτελεί ένα πεδίο ευρύ και άκρως ενδιαφέρον για τους εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης. Η μεγάλη συχνότητα των προβλημάτων συμπεριφοράς στο μαθητικό πληθυσμό σε συνδυασμό με τις ατομικές διαφορές του κάθε παιδιού καθιστά τη διαχείρισή της συμπεριφοράς τους εξαιρετικά δύσκολη και απαιτητική, ενώ παράλληλα απαιτεί σωστή οργάνωση της διδασκαλίας και διαχείριση της σχολικής τάξης. Στόχοι της παρούσας μελέτης ήταν να παρουσιαστούν οι πιο ενδεδειγμένες στρατηγικές-τεχνικές πρόληψης, αλλά και προγράμματα παρέμβασης για τους μαθητές με συναισθηματικές και συμπεριφορικές δυσκολίες και εν συνεχεία να αξιολογηθούν βάσει της

αποτελεσματικότητάς τους. Η μεθοδολογία που εφαρμόστηκε ήταν η ανασκόπηση σε ηλεκτρονικές πηγές και η επιμελής επιλογή τους, σύμφωνα με τη σχετική βιβλιογραφία. Συμπερασματικά, οι υπάρχουσες επιστημονικές προσεγγίσεις προτείνεται να εφαρμόζονται συνδυαστικά, ώστε να αξιοποιούνται κατάλληλα σε επίπεδο πρόληψης αλλά και να δημιουργούνται ολοκληρωμένα και αποτελεσματικά προγράμματα παρέμβασης. Οι μελλοντικές έρευνες μπορούν σε θεωρητικό επίπεδο, να εμπλουτίσουν τις αναφερόμενες πρακτικές εφαρμογές διαχείρισης συμπεριφοράς, και παράλληλα να δομήσουν πιο ολοκληρωμένα και επιστημονικά τεκμηριωμένα παρεμβατικά προγράμματα.

Το αρχείο έχει τίτλο: Διαχείριση συμπεριφοράς μαθητών.pdf

9. Απόστολος Δαρόπουλος, Το ψυχολογικό κλίμα της τάξης και η συναισθηματική υγεία των μαθητών/ριών.

Περίληψη

Η επίδραση του καλού ψυχολογικού κλίματος στην τάξη αλλά και η συναισθηματική ασφάλεια όλων των εμπλεκόμενων στη μαθητική-διδασκτική διαδικασία είναι καθοριστικής σημασίας παράγοντες για την επίτευξη των σκοπών της εκπαίδευσης. Ένα περιβάλλον όπου οι διαμαθητικές και δασκαλομαθητικές σχέσεις χαρακτηρίζονται από αμοιβαιότητα, αποδοχή, σεβασμό στην προσωπικότητα του άλλου, πέρα από την ευεργετική επίδραση στο κλίμα της τάξης επηρεάζει θετικά και την επίτευξη των ακαδημαϊκών στόχων. Η ανάπτυξη της συναισθηματικής νοημοσύνης πρέπει να είναι στόχος του σημερινού σχολείου και να αφορά όλους/ες τους/ις μαθητές/ριες. Το σχολείο θα πρέπει να δώσει ιδιαίτερη βαρύτητα σε δραστηριότητες που θα αναβαθμίσουν το χειρισμό των συναισθημάτων, την ενσυναίσθηση, την αναβάθμιση της επικοινωνίας, τον έλεγχο του άγχους.

Ο εκπαιδευτικός, ως παράγοντας της εκπαιδευτικής διαδικασίας, έχει σημαντικό και καθοριστικό ρόλο στην επίτευξη των παραπάνω στόχων. Είναι αυτός/ή που με τις κατάλληλες ενέργειες, στάσεις και συμπεριφορά θα δημιουργήσει και θα ενισχύσει ένα ελκυστικό, ευχάριστο και δημιουργικό περιβάλλον.

Το αρχείο έχει τίτλο: Daropoulos psychologiko klima synaisthimata.pdf

**10. Επιθετικότητα στο σχολείο. Προτάσεις για πρόληψη και αντιμετώπιση.
Χηνάς Παναγιώτης & Χρυσάφιδης Κώστας.**

Περίληψη

Διαπιστώνεται ότι είναι καθοριστικός ο ρόλος που διαδραματίζουν τόσο η σχολική διοίκηση όσο και οι παρεμβάσεις των εκπαιδευτικών στην αναχαίτηση ή την εκδήλωση βίαιης συμπεριφοράς από τους μαθητές. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού συστήματος γενικά αλλά και του εκπαιδευτικού συγκεκριμένα καθίσταται ολοένα και περισσότερο καθοριστικός όχι μόνο στην εκπαιδευτική πορεία των μαθητών αλλά και στην ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους, καθώς περιορίζεται ο κοινωνικοποιητικός ρόλος της οικογένειας. Το σχετικό έντυπο συνιστά υποστηρικτικό υλικό και αποτελεί ένα πρώτο βήμα στο πλαίσιο των προσπαθειών που καταβάλλει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών.

Το αρχείο έχει τίτλο: epithet1.pdf

11. Όταν τα πράγματα στο σχολείο αγριεύουν. Μόττη-Στεφανίδη Φρόσω & Τσέργας Νίκος.

Σκοπός της έρευνας ήταν η καταγραφή και η μελέτη της βίαιης επιθετικής συμπεριφοράς των μαθητών στους σχολικούς χώρους και των κοινωνικών συνθηκών που οδηγούν σε τέτοιες μορφές συμπεριφοράς.

Το αρχείο έχει τίτλο: epithet2.pdf

12. Το ψυχοκοινωνικό κλίμα της τάξης: Εννοιολογικό περιεχόμενο, θεωρητικό υπόβαθρο, εργαλεία μέτρησης και επίδραση στα μαθησιακά επιτεύγματα των μαθητών. Κυριάκος Χαραλάμπους & Κωνσταντίνος Μ. Κόκκινος

Περίληψη.

Το ψυχοκοινωνικό κλίμα της τάξης έχει αποτελέσει αντικείμενο συστηματικής μελέτης στη διεθνή βιβλιογραφία. Ωστόσο, παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει σημειωθεί, η έρευνα γύρω από το ΨΚ της τάξης διέπεται από συγκεκριμένες παρανοήσεις, αντιφάσεις και ελλείψεις τόσο σε θεωρητικό, όσο σε εμπειρικό

επίπεδο. Ο σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν να εξετάσει την πορεία της έρευνας που αφορά στο ΨΚ της τάξης, επιχειρώντας να αποδομήσει παρανοήσεις και αντιφάσεις. Συγκεκριμένα γίνεται προσπάθεια να απαντηθούν τα εξής ερωτήματα: (α) Ποιο το εννοιολογικό περιεχόμενο της εννοιολογικής κατασκευής ψυχοκοινωνικό κλίμα της τάξης; (β) Ποιες θεωρητικές προτάσεις έχουν διατυπωθεί για την εννοιολόγηση του ψυχοκοινωνικού κλίματος, της διαμόρφωσης του και του ρόλου που διαδραματίζει στη μαθησιακή διαδικασία; (γ) Ποια τα σημαντικότερα μεθοδολογικά ζητήματα που απασχολούν τους ερευνητές που μελετούν αυτήν την εννοιολογική κατασκευή; (δ) Πώς μετριέται και ποια είναι ορισμένα από τα σημαντικότερα εργαλεία μέτρησης του; Και τέλος, (ε) ποια η σχέση του με τα μαθησιακά επιτεύγματα των μαθητών; /δίνεται δε ιδιαίτερη έμφαση στα δύο τελευταία ερωτήματα καθώς αποτελούν τα σημαντικότερα επιτεύγματα της σχετικής έρευνας. Τέλος, συζητούνται συνολικά οι εκπαιδευτικές προεκτάσεις των ευρημάτων, καθώς και πιθανές μελλοντικές ερευνητικές κατευθύνσεις.

Το αρχείο έχει τίτλο: Το ψυχοκοινωνικό κλίμα της τάξης.pdf

13. Καρακίτσιος, Γ. Ε. (2010). Το ψυχολογικό κλίμα της τάξης σε δημοτικά σχολεία και γυμνάσια της Ελλάδας. Αδημοσίευτη μεταπτυχιακή εργασία. Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, Θεσσαλονίκη.

Περίληψη

Στόχος της παρούσας έρευνας ήταν η διερεύνηση του ψυχολογικού κλίματος της τάξης σε Δημοτικά σχολεία και Γυμνάσια της χώρας μας. Για τη μέτρηση του ψυχολογικού κλίματος ελήφθησαν πέντε διαστάσεις του, οι οποίες περιλαμβάνονται στο γραπτό ερωτηματολόγιο που χρησιμοποιήθηκε ως εργαλείο μέτρησης. Ονομάζεται «Το ερωτηματολόγιο της τάξης μου» και αποτελεί την ελληνική έκδοσή του "My Class Inventory" (MCI). Στην έρευνα πήραν μέρος 427 μαθητές από Δημοτικά σχολεία και Γυμνάσια της επαρχίας και ενός αστικού κέντρου της Ελλάδας. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το ψυχολογικό κλίμα είναι καλύτερο στις τάξεις του Δημοτικού από αυτές του Γυμνασίου. Επίσης, διαπιστώθηκε ότι το ψυχολογικό κλίμα είναι καλύτερο στα σχολεία της επαρχίας από ότι στα σχολεία του αστικού κέντρου. Όσον αφορά στα δυο φύλα, δεν διαπιστώθηκαν σημαντικές διαφορές, αν και το συνολικό ψυχολογικό κλίμα στα κορίτσια εμφανίζεται ελαφρώς καλύτερο σε σχέση με τα αγόρια. Τα αποτελέσματα παρουσιάζονται στο πλαίσιο της συμβολής του ψυχολογικού κλίματος στη βελτίωση των επιδόσεων και της συμπεριφοράς των μαθητών.

Το αρχείο έχει τίτλο: Karakitsios Georgios-Eleftherios.pdf

14. Βούλγαρης, Σ. & Ματσαγγούρας, Η. (2004). Σχέση και επικοινωνία εκπαιδευτικού-μαθητή: Το ψυχολογικό κλίμα της σχολικής τάξης στο δημοτικό σχολείο. Πρακτικά του Ε' πανελλήνιου συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή, Μάθηση και διδασκαλία στην κοινωνία της γνώσης, 152-163. Αθήνα: Κ.Ε.ΕΠ.ΕΚ.

Περίληψη

Το Ερωτηματολόγιο της Τάξης μου (ΤΕΤ) εξετάζει από τη σκοπιά των μαθητών το ψυχολογικό κλίμα της σχολικής τάξης, το οποίο ορίζεται ως ο ψυχολογικός τρόπος με τον οποίο οι μαθητές βιώνουν και σηματοδοτούν συναισθηματικά τις σχέσεις τους με τις κυρίαρχες παραμέτρους του μαθησιακού περιβάλλοντος.

Το αρχείο έχει τίτλο: Σχέση και επικοινωνία εκπαιδευτικού-μαθητή Το ψυχολογικό κλίμα της σχολικής τάξης στο ΔΣ.pdf

15. Προτεινόμενη βιβλιογραφία

- Αγγελή, Κ. & Βλάχου Μ. (2004). Τεχνικές και Μέθοδοι Αντιμετώπισης Προβλημάτων στην Τάξη. Στο: Αναστασία Καλαντζή-Αζίζι (Επιμ.) *Προσαρμογή στο Σχολείο: Πρόληψη και αντιμετώπιση δυσκολιών*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Apter, B., Arnold, C., & Swinson, J. (2010). A mass observation of student and teacher behavior in British primary classrooms. *Educational Psychology in Practice*, 26 (2), 151-171.
- Αρτινοπούλου, Β. (2001). *Βία στο σχολείο. Έρευνες και πολιτικές στην Ευρώπη*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Βούλγαρης, Σ. & Ματσαγγούρας, Η. (2004). Σχέση και επικοινωνία εκπαιδευτικού-μαθητή: Το ψυχολογικό κλίμα της σχολικής τάξης στο δημοτικό σχολείο. Πρακτικά του Ε' πανελλήνιου συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή, Μάθηση και διδασκαλία στην κοινωνία της γνώσης, 152-163. Αθήνα: Κ.Ε.ΕΠ.ΕΚ.
- Carr, A. (1999). *The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology*. London: Routledge.
- Epstein M., Atkins M. et al. (2008). *Reducing Behavior Problems in the Elementary School Classroom. A Practice Guide*.
- Jones, V. F. & Jones, L. S. (1998). *Comprehensive classroom management. Creating communities of support and solving problems*. (5th edition). Boston: Allyn & Baco
- Κουρκούτας, Η. & Chartier, J.-P. (2008). (Επιστημονική επιμέλεια). *Παιδιά και Έφηβοι με ψυχοκοινωνικές και μαθησιακές διαταραχές, Στρατηγικές Παρέμβασης*.
- Κουρκούτας, Η. (2011). *Προβλήματα συμπεριφοράς στα παιδιά*. Αθήνα: Τόπος.
- Κυρίδης, Α. (1999). *Η πειθαρχία στο σχολείο: Θεωρία και έρευνα*. Αθήνα: Gutenberg.

- Μαλικιώση-Λοΐζου, Μ. (2001). *Η συμβουλευτική Ψυχολογία στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ματσαγγούρας, Η. (2000). *Η σχολική τάξη. Χώρος, Ομάδα, Πειθαρχία, Μέθοδος*. Αθήνα.
- Molnar, A & Lindquist, B. (1995). *Προβλήματα Συμπεριφοράς στο Σχολείο*. Επιμ.: Αναστασία Καλαντζή-Αζίζι. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Παπαδάκη-Μιχαηλίδη (1998). *Η σιωπηλή γλώσσα των συναισθημάτων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Slavin, R. (1988). *Educational Psychology: Theory into Practice*. Prentice Hall, New Jersey.
- Τριλίβα, Σ., & Chimienti, G. (1998). *Πρόγραμμα ελέγχου των συγκρούσεων*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Weare, K., & Gray, G. (2000). *Η προαγωγή της ψυχικής και συναισθηματικής υγείας στο σχολείο*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Χατζηχρήστου Χ., (2004). *Πρόγραμμα Προαγωγής της ψυχικής υγείας και της μάθησης. Κοινωνική και συναισθηματική αγωγή στο σχολείο*. Αθήνα: Εκδόσεις Γ. Δαρδανός.